

**SAVEZ SAMOSTALNIH SINDIKATA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, 08.01.2018. godine

**ČLANOVIMA GLAVNOG ODBORA
SAVEZA SAMOSTALNIH SINDIKATA BiH**

PREDMET: Informacija o Prijedlogu Zakona o PIO sa amandmanima Saveza samostalnih sindikata BiH

Dana 24.11.2015. godine Savez samostalnih sindikata BiH je od strane Federalnog ministarstva rada i socijalne politike zaprimio Prednacrt zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Komisija za praćenje propisa i sumiranje javnih rasprava je na sastanku održanom 18.11.2015. godine razmatrala tekst Prednacrt ovog zakona, koji je pristigao u okviru materijala za sjednicu Ekonomsko-socijalnog vijeća za teritoriju FBiH, te je sačinila konkretne primjedbe koje su 01.12.2015. godine dostavljene Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike.

Nakon toga, na sjednici ESV-a održanoj 15.12.2015. godine razmatran je prednacrt ovog zakona, te je usvojen sljedeći zaključak:

"Ekonomsko socijalno vijeće nakon razmatranja Prednacrt Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i Prednacrt Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u Federaciji BiH predlaže da se, prije Parlamentarne rasprave, u organizaciji resornog ministarstva održi još jedna rasprava sa predstavnicima Poslodavaca i Sindikata o navedenim Zakonima."

Tekst Prednacrt ovog zakona ponovo je razmatran na sjednici ESV-a održanoj 02.02.2016. godine na kojoj je usvojen sljedeći zaključak:

"Ekonomsko socijalno vijeće razmotrilo je Prednacrt zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i predlaže da ga Vlada Federacije BiH usvoji u formi Nacrt. Nacrt Zakona treba ponovo dostaviti ESV-u na razmatranje."

Ekonomsko socijalno vijeće poziva socijalne partnere da u toku javne rasprave o Zakonu uzmu aktivno učešće i svojim sugestijama doprinesu konačnoj formi Zakona."

S obzirom da je ovaj zakon tretiran kao jedan od zakona u okviru seta reformskih zakona, isti je 09.09.2016. godine Vlada FBiH po hitnom postupku usvojila u formi Prijedloga, te potom uputila u parlamentarnu proceduru.

Primjedbe na prijedlog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Savez je ponovo dostavio resornom ministarstvu 10.11.2017. godine. U navedenim primjedbama date su one koje je ranije sačinila Komisija, a koje nisu ugrađene u tekst prijedloga ovog Zakona.

Bitno je napomenuti da su postojale brojne nesuglasice i nejasnoće oko pojedinih odredbi ovog zakona (npr. vrijednost općeg boda, izračun penzije i sl.) zbog čega je zakon, od prednacrt do prijedloga, pretrpio nekoliko izmjena koje idu na štetu budućih penzionera kako u realnom sektoru tako i kod radnika koji su učestvovali u pripremama za odbranu BiH, odnosno koja su uzela učešće u odbrani BiH kao pripadnici Armije Republike BiH, odnosno Hrvatskog vijeća odbrane i organa unutrašnjih poslova.

U nastavku ove informacije nalaze se amandmani Saveza samostalnih sindikata BiH na Prijedlog zakona o PIO.

AMANDMANI SAVEZA SAMOSTALNIH SINDIKATA BIH

Član 40. Prijedloga zakona o PIO glasi:

„Pravo na starosnu penziju ima osiguranik kada navrš 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja, odnosno najmanje 20 godina penzijskog staža ili kada navrš 40 godina staža osiguranja bez obzira na godine života.“

I AMANDMAN SINDIKATA

U članu 40. Prijedloga zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju iza riječi “ili kada navrš 40 godina staža osiguranja” dodaju se riječi “odnosno penzijskog staža” i ostali tekst se nastavlja.

O b r a z l o ž e n j e:

Važećim Zakonom o PiO propisano je da osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kada **navrš 65. godina života i najmanje 20. godina penzijskog staža, odnosno 40. godina penzijskog staža bez obzira na godine života.**

Analizirajući Prijedlog zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju koji se odnosi na sticanje uslova za starosnu penziju osiguranika, a posmatrajući cjelokupnu situaciju iz konteksta **posebnog staža** propisanog članom 36.,37., i 38., a u vezi sa članom 44. stav 1. i 3. pomenutog Prijedloga ustanovljeno je da bi u budućoj primjeni ovog Zakona moglo doći do određenih nejasnoća prilikom odlaska osiguranika u strosnu penziju po osnovu 40 godina staža osiguranja bez obzira na godine života, a što je utvrđeno članom 40 pomenutog Prijedloga. Naime, iz navedene odredbe je nejasno da li osiguranik koji ima 36 godina staža osigurnja i 2 godine provedih u odbrani za BiH, odnosno 4 godine obračunato u dvostrukom trajanju, može ostaviti pravo na **starosnu penziju**. U članu 44. stav 1. Prijedloga zakona propisano je da ukupni lični bodovi osiguranika utvrđuju se kao zbir ličnih bodova na osnovu **staža osiguranja i ličnih bodova na osnovu posebnog staža**, iz čega proizlazi da se poseban staž uračunava u 40-togodišnji radni vijek osiguranika. Zbog gore navedenog, a kako osiguranici koji su proveli određeni period u odbrani BiH u budućnosti nebi došli u poziciju da im se taj period ne obračunava prilikom odlaska u starosnu penziju, predlažemo da se gore navedeni prijedlog uvrsti i time otklonu sve nejasnoće po ovom pitanju.

Član 44. stav 5. Prijedloga zakona o PIO glasi:

„Licima iz člana 36. ovog zakona, prilikom izračuna penzije po ovom zakonu, lični bodovi za svaku godinu posebnog staža iznose 0.5 bodova, za priznatu punu godinu ostvarenog posebnog staža, za svaki mjesec iznose 0,041666 boda, a za svaki dan iznose 0,001388 boda“

II AMANDMAN SINDIKATA

U članu 44. stav 5. Prijedloga zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju broj 0,5 zamijeniti brojem 1.

O b r a z l o ž e n j e:

Radnici koji su učestvovali u odbrani zemlje izrazili su opravdano negodovanje zbog vrednovanja ratnog period sa samo 0,5 godova po godini što smatraju kaznom umjesto priznanjem. Primjera radi, radnik koji je tri godine proveo u ratu i koji ima 34 godine radnog staža ima ukupno 40 godina penzionog staža sa posebnim stažom (ratni staž u dvostrukom

trajanju). Međutim ovaj radnik će umjesto 40 imati 37 ličnih bodova što direktno negativno utiče na visinu njegove penzije. S druge, strane ako ovaj radnik istovremeno ima 62 godine starosti penzija mu se umanjuje za još dodatnih 12% zbog ranijeg odlaska u penziju prije 65 godina starosti.

Član 46. stav 1. i stav 8. Prijedloga zakona o PIO glase:

„Godišnji lični koeficijent utvrđuje se tako što se ukupan iznos plaća, odnosno osnovica osiguranja osiguranika, počev od 1. januara 1970. godine, izuzimajući godinu ostvarivanja prava i 1992., 1993., 1994. i 1995. godinu, za svaku kalendarsku godinu podijeli sa prosječnom godišnjom plaćom u SR BiH, odnosno u Federaciji za istu kalendarsku godinu.“

„Osiguraniku za koga nema podataka o plaćama, odnosno osnovicama osiguranja niti za jednu godinu, godišnji lični koeficijent iznosi **0,5** za svaku punu godinu staža osiguranja, 0,041666 za svaki mjesec staža osiguranja i 0,001388 za svaki dan staža osiguranja.“

III AMANDMAN SINDIKATA

U članu 46. iza stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

“Izuzetno, godišnji lični koeficijent za radnike iz realnog sektora utvrđuje se tako što se ukupan iznos plaća, odnosno osnovica osiguranja osiguranika, počev od 1. januara 1970. godine, izuzimajući godinu ostvarivanja prava i 1992., 1993., 1994. i 1995. godinu, za svaku kalendarsku godinu podijeli sa prosječnom godišnjom plaćom u realnom sektoru u SR BiH, odnosno u Federaciji za istu kalendarsku godinu.”

ALTERNATIVA

“Izuzetno, godišnji lični koeficijent utvrđuje se tako što se ukupan iznos plaća, odnosno osnovica osiguranja osiguranika, počev od 1. januara 1970. godine, izuzimajući godinu ostvarivanja prava i 1992., 1993., 1994. i 1995. godinu, za svaku kalendarsku godinu podijeli sa prosječnom godišnjom plaćom iz djelatnosti u kojoj je radnik bio zaposlen u SR BiH, odnosno u Federaciji za istu kalendarsku godinu.”

U članu 46. stav 8. Prijedloga zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju broj 0,5 zamijeniti brojem 1.

O b r a z l o ž e n j e:

Kada su u pitanju visine penzija budućih penzionera, iste će ovisiti o njihovim platama dok su bili u radnom odnosu, a koje su u industriji ispod prosjeka u Federaciji BiH. Međutim, vezivanje ličnog koeficijenta za prosječnu plaću u FBiH, koja je veća od prosjeka realnog sektora jer u istoj učestvuje značajan broj budžetski finansiranih radnika (posebno u administraciji, kao i javnim preduzećima sa daleko većim plaćama), može dovesti do apsurdne situacije da će se rastom prosječne plaće u FBiH praktično smanjivati lični koeficijent radnika iz realnog sektora sa manjim plaćama, ako njihove plaće budu stagnirale. To je nepošteno i nepravedno rješenje. Ovaj problem će posebno doći do izražaja ukoliko bude usvojen Zakon o porezu na dohodak u predloženom obliku. U tom smislu bi trebalo utvrditi da se lični koeficijent za izračun penzije radnicima iz realnog sektora utvrđuje na osnovu prosjeka plaće realnog sektora prema podacima Zavoda za statistiku. Bitno je napomenuti da zbog ranih deistava i mnoge uništene dokumentacije, u manim fabrikama ne

postoji evidencija o uplaćenim doprinosima te je nedopustivo da radnici- budući penzioneri zbog toga snose štetene posljedice.

Član 144. prijedloga zakona o PIO glasi:

„Izuzetno od člana 40. ovog zakona, osiguranik ima pravo na starosnu penziju i kada navršši 40 godina penzijskog staža i najmanje 62 godine života.“

IV AMANDMAN SINDIKATA

Član 144. Prijedloga zakona o PIO se briše.

O b r a z l o ž e n j e:

Pored obrazloženja naznačenom vezano za član 40. Prijedloga zakona o PIO, odredbu ovog člana treba brisati zato što se isti odnosi uglavnom na borce koji će, ukoliko ostane ova odredba, biti praktično kažnjeni po dva osnova i to:

- sa 12% trajno manje penzije (3x4) i
- 3 lična boda (6x0,5).

To znači, da ukoliko bi radnik sa navršenih 62 godine života i 3 godine provedenih u odbrani BiH (u duplom trajanju je to 6 godina posebnog staža) želio ići u penziju, a da mu se ista ne umanjí, morao bi raditi do 68 godine života (62+6=68). Postavlja se realno pitanje da li radnik naročito u realnom sektoru može izdržati da radi do 68 godine života, te gdje se ovje nalazi bilo kakava stimulacija za borce.

Član 145. Prijedloga zakona o PIO glasi:

„Osiguranicima iz čl. 142, 143. i 144. ovog zakona, za svaki mjesec ranijeg odlaska u penziju u odnosu na propisanih 65 godina života, iznos ostvarene penzije umanjuje se za 0,333333 %.“

V AMANDMAN SINDIKATA

Član 145. Prijedloga zakona o PIO se briše.

O b r a z l o ž e n j e:

Imajući u vidu da zbog ranijeg odlaska u penziju prije navršenih 40 godina staža osiguranja, osiguraniku se već visina penzije umanjuje po osnovu ličnih bodova osiguranika, te bi penali zbog ranijeg odlaska u prijevremenu penziju, kako je predloženo u tekstu, predstavljalo umanjjenje po dva osnova. Pored toga, s obzirom da veliki broj radnika u realnom sektoru radi u teškim uslovima gdje ne mogu dočekati punu starosnu penziju sa 40 godina staža osiguranja, neprihvatljiva su drastična umanjjenja penzione osnovice kod prijeverene penzije, skoro 4% za svaku godinu ranijeg odlaska u penziju prije 65 godine života, zbogčega je i predloženo brisanje ove odredbe.

Član 146. Prijedloga zakona o PIO glasi:

“Osiguranicima iz člana 40. ovog zakona, za svaki mjesec kasnijeg odlaska u starosnu penziju u odnosu na propisanih 65 godina života, iznos ostvarene penzije uvećava se za 0,166666 %.”

VI AMANDMAN SINDIKATA

Član 146. Prijedloga zakona o PIO se briše.

O b r a z l o ž e n j e:

Ovakvim uređenjem prava radnika bi se znatno smanjila, tj. uvođenjem penala na prijevemene penzije, odnosno stimulacijom daljnjeg ostanka na radu poslije 40 godina staža osiguranja, uvećanjem penzije za 2%, bi samo privilegiranim omogućilo, daljnji ostanak na poslu i ostvarivanje ovog prava. Osim toga, stimulisanje kasnijeg odlaska u penziju u suprotnosti je sa implementacijom politike i programa zapošljavanja mladih sadržanog u tzv. reformskoj agendi.

Na kraju ističemo da Prijedlog zakona o PIO u ovakvom obliku nije dobio potrebnu podršku na Ekonomsko-socijalnom vijeću za teritoriju FBiH.

PREDSJEDNIK
mr. Ismet Bajramović